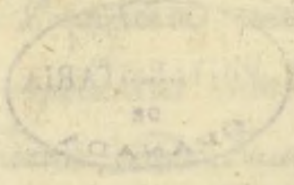

Handwritten text at the top of the page, appearing to be a header or title, written in a cursive script.

Second section of handwritten text, continuing the narrative or list.

Third section of handwritten text, continuing the narrative or list.

Fourth section of handwritten text, continuing the narrative or list.

Fifth section of handwritten text, continuing the narrative or list.

Beavis tractatus de mente S^{ti} Bernardi circa Conceptionem Beatissimae
Virginis Mariae.

Cap. i. referentur uerba Bernardi quae difficultiora sunt in hac materia

Bernardus in Epistola 174. quae est ad Canonicos Lugdunenses sub obscure locutum
nullus omnino Recentiorum est qui ambigat immo plures ex eis arbitrantur
ipsum tam clare immaculatam conceptionem Deiparae impugnasse, ut praecipuum
eius sententiae fauorem appellent neque admittant uerbis ipsius explicationem
quae ex Bernardo maiorem difficultatem habent haec sunt

Primo quod tota illa epistola nihil aliud est quam acris quaedam eorum
reprehensio qui celebrant Mariae conceptionem.

2° quod uerba quibus ueritur exprime tradunt conceptam eam in culpa
originali.

An quia talis sanctus fuit, ideo et conceptus sanctus esse debuit?

Sed quid consequentiae habet ut quoniam sanctum praecessit natalem conceptus
propterea reputetur et ipse sanctus? nunquid quia praecessit eum fecit
et sanctum? quia si praecessit ut esset non tamen ut sanctus esset. unde
enim illa ipsi sanctitas quam secutivo natali transmitteret, an non? potius
quoniam praecessit absque sanctitate conceptus oportuit sanctificari conceptam
ut sanctus sequeretur partus? sed et post pauca clarius adhuc subdit, si
ergo ante conceptionem non potuit sanctificari quia non erat, sed neque
in ipsa conceptione propter peccatum quod inerat; Restat ut post conceptam
in uero iam existens sanctificationem accepisse credatur quae excluso peccato

sanctam fecit natiuitatem non item et conceptionem quapropter et
dam. Vel paucis filiorum Adam datum est cum sanitate na-
tamen et concipi ut uni reseruetur prerogativa conceptus qui con-
ficeret & quae uerba tam manifesta multis uisa sunt ut uno uo-
pro ex recensionibus uix quisiuam inueniatur qui putet ea
aliquam admittere sed omnes etiam immaculatae conceptionis
eximij Franciscus Suarez, Gabiél Vazquez, Canisius, Egidius
alii unanimiter oneri succumbant. fateanturq. in uno eantem
nardum se contrarium habere in hac Epistola

Sed et quod caput est Angelicus Doctor in 3. distinct. 3. q.
questioneula 1. in fine corporis cum dicitur Virginem non pot
ficari in conceptione id probat auctoritate Bernardi in hac Ep

Accedunt Verba eiusdem Sancti patris sermone 2. de
ubi in eadem persistens sententia loquens Bernardus de puritate
sic ait quod si originalem a parentibus maculam traxit sed
Teremia sanctificatam in utero aut non minus a Joanne spiritu
reglem credere prohibet pietas Christiana potremo cum omnino
ab originali contagio sola gratia mundatam esse Mariam
men delictum non habuit &

Acque haec sunt quae difficultatem habent in Bernardo
Cap. 2mo

Vera mens Verborum Bernardi heuiter et dilucide proponitur
Mihî quidem indubitatum semper fuit Bernardum in his uerbis longe

fuisse locutum ab eo quem nunc in scholis disputamus nec quicquam eum
 de instanti animationis preparanda in quo modo preservatam a culpa et gratia
 frequentam fere universalis ecclesia clamat fuisse locutum sed tantum de
 vera et propria conceptione hoc est de susceptione seminis Joachim in
 uulva Annae quae sola uere et proprie conceptio est et de qua olim concev-
 tatio aliqua fuit quae his temporibus iam dudum exolevit. in hac autem
 docet nihil celebritate ecclesiastica dignum inueniri quia ea seminis sus-
 ceptio seu conceptio nullius fuit capax gratiae aut sanctitatis quin potius
 addidit Virginem contraxisse in ea si non peccatum debitum peccati quod
 sane debitum in illo semine fuisse etiam nunc fere omnes Theologi fatentur
 paucis exceptis qui zelo ducti in honorem Mariae Virginis non solum eam
 a culpa preservatam uolunt sed neque debitum quidem incurrere

Hanc fuisse mentem Bernardi mihi colligo 1° ex uerbis ipsius quibus
 utitur atque ex communi significatione duarum uocum conceptio atque
 peccatum. 2° ex tempore quo scripsit et questione quae tunc erat controversa
 imò ex errore contra quem scripsit epistolam. 3° ex rationibus quibus pro-
 bat quod intendit. et tandem 4° ex communi consensu omnium antiquorum
 qui proxime post Bernardum floruerunt etiam eorum qui ad impugnandam
 Conceptionis Mariae puritatem utuntur auctoritate ipsius in hac Epistola
 singula singulis capitibus ostendam

Cap. 3^m

Homen conceptionis seu conceptus neque in Rigore sermonis neque
 in comuni Patrum acceptione neque in textu Bernardi significare
 animationem foetus sed susceptionem seminis in uulua.

Proposui mentem Bernardi probare p.^o loco et significatione Vocum quae
duarum praecipue conceptio atque peccatum. de p.^o ergo brevissime
de secunda in sequenti disputabo ostendo igitur nomen concep-
tionis in rigore sermonis neque in usu Doctorem antiquorum ru-
tu Bernardi in ea epistola animationem foetus denotare sed
seminis in uulva susceptionem. de rigore quidem sermonis non
concupere enim teste Ambrosio Calepino idem est quod simul
apprehendere. Unde concipere mulieres dicuntur cum genitalia
apprehendunt ad foetum faciendum cum genitale inquam seme-
non cum iamdiu acceptum animatur

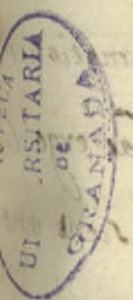
Unde etiam uideas cum ad omnem partum etiam abortiuum
sano conceptio supponatur prius enim concipere est deinde parere
nisi quamplurimos abortus quotidie contingere ante foetus abortiu-
nem quia nimirum conceptio susceptio seminis est quae cum per
uel octuaginta dies animationi foetus supponatur eo tempore quae
est foetum conceptum expelli et abortari

Sed neque in alia significatione nomen conceptio usurpatum
est ab scholasticis aut Patribus antiquis inde enim S. Tho.
in 3.^a quaest. 2.^a art. 1.^a cum quaestione 1.^a quaerisset an
Virgo potuerit sanctificari ante conceptionem in lumbis parentum
ipsa conceptione. Respondet neque potuisse sanctificari in lumbis
ante conceptionem neque in ipso actu conceptionis conceptionem
actus exprimentis ut per hoc significationem uocabuli et quid
nomen intelligendum sit facilius declararet et ne hoc parum

videatur potest ut nomine actus conceptionis utrunque posse intelligi, et
 susceptionem scilicet seminis medio actu conjugali, et factus animationem.
 questuncula 2^a. Uterius procedit et inquit an ante animationem sanctifi-
 cationem acceperit, uel si non ante, an in ipsa animatione? Quasi haec duo
 distincta omnino sint et posteriora de conceptione de qua prius inquisierat
 inde etiam idem Angelicus Doctor 3^a 2^a quest. 27. art. 2° in corpore ineun-
 ter admittit prolem conceptam, atque adeo et conceptionem ipsam longe precedere
 ante animationem

Sed et Alexander Alensis 3^a 2^a 9. membro 2° cum inquireret de
 statu in quo sanctificari potuit Maria Virgo, non unam tantum de conce-
 ptione et de animatione questionem mouet, sed duplicem et inter utrunque
 statum aut quasi statum medium alium agnoscit qui licet animatione prior
 sit, est tamen conceptione posterior ille scilicet in quo embrio organizatur
 et disponitur ad animam rationalem suscipiendam. Verba illius sunt. con-
sequenter queritur de sanctificatione Beatae Virginis in quo statu potuit
sanctificari, et circa hoc plura queruntur. 1° est an ante conceptionem
facta sanctificata? 2° est an in ipsa conceptione? 3° est an post
conceptionem ante infusionem animae? 4° an post animae infusionem?
 et similia habet Rosina uentura, et Albertus magnus quos cap. 6. commoclium
 adducimus

Clarissime autem et manifestissime inter omnes hoc ipsum supponit
 Anselmus lib. de conceptu uirginali et peccato originali per plura capita
 qui tamen nobis impleuit caput sequens ut eius uerby manifestius decla-
 remus quo etiam sensu peccatum iniquitas et immunditia originali a

sacra scripturas et Patribus soleat usurpantur.

Fator recentiores nonnullos scholasticos duas conceptiones dicit
et agnoscere primam que sit susceptio seminis in Vulva secundam
est foetus animatio sed ut aliqui sint qui secundam etiam appellationem
nullum tamen omnino est qui neget hoc nomen proprium
accomodari.

Quam quod neque in textu Bernardi nomen conceptio
denotet sed susceptionem seminis in Vulva manifestum est quod
Bernardus expresse avertit se loqui de ea conceptione cui non potest
misceri nisi simul etiam maritalibus amplexibus et osculis misceri
manifestum est oscula et amplexus maritales non ad animationem
perire sed ad susceptionem seminis in vulva. De hac ergo
locutus manifeste est et non de illa. Verba Bernardi sunt ad
amplexus maritales et oscula, sanctitas sese potuit admisceri ut
concepta esset et sancta.

Cap 4mo

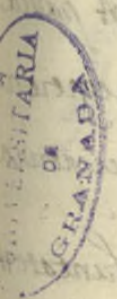
Nomine peccati in sacra scriptura et Patribus non solum
peccatum ipsum sed peccati debitum communiter intelli-
gitur et hac ratione usurpatum a Bernardo

Oscendimus iam nomine conceptionis non animationem probris sed
susceptionem in vulva esse intelligendam inde tamen emergit
cultas que et in sacra scriptura sese offert et in Verbis Bernardi
manifestas si enim conceptio animationem precedit cum alia
mationem sola caro non sit subiectum capax culpe aut gratie

in sacra scriptura passim dicimur concipi in peccatis et concepti de semine immundo.
quomodo etiam Bernardus in Epistola Mariana conceptioni obijcit peccatum di-
cens: sed neque in ipso quidem conceptu propter peccatum quod inerat?

Huius objectioni occurrit Anselmus quamvis ex alia Congregatione atque
Provincia ex eodem tamen cum Bernardo Benedictino ordine ipse si non
omnino contemporaneus paulo antiquior in cuius doctrina Bernardus apertè
docuit nil mirum si in eius sancti immò et totius sacra scriptura sensu
fuerit locutus.

Is ergo lib. de conceptu virginali et peccato originali rem totam
nobis clarissime patefacit ito q. manifestat in quo sensu nomen conceptio-
nis in quo etiam nomen peccatum cum conceptioni adiungitur solet
usurpari cum enim cap. 3.° satis probat nullum peccatum etiam origi-
nale posse inesse semine humano existente in utero matris ante
animationem videns conceptionem communi vocabulo non dici anima-
tionem foetus in utero sed susceptionem seminis longe anteriorem cap. 7
proponit hunc titulum quod semen hominis dicatur immundum et concipi
in peccatis quamvis in eo non sit peccatum. in ipso autem cap. sic ait,
Videretur itaque sequi quod aut infans statim ab ipso conceptione animam
habeat rationalem aut in eo non est originale peccatum mox ut conceptus
est quod autem mox ab ista conceptione rationalem animam habeat
nullus humanus suscipit sensus sequitur enim ut quoties susceptum
semen humanum etiam ab ipso momento susceptionis perit antequam
perueniat ad humanam figuram toties damnetur in illo anima humana
hec igitur pars huius divisionis penitus relinquenda est sed si non

statim infans ab ipsa conceptione habet peccatum quid dicit Job
test facere mundum de immundo conceptum semine. et quomodo
quod dicit David in iniquitatibus conceptus sum et in peccatis con-
mater mea. queram igitur si potum quomodo quamvis non
qua conceptione sit in infantibus peccatum de immundo tamen
in iniquitatibus et in peccatis concipi dicantur. sepe utique di-
ra aient aliquid esse quando non est idcirco quia certum est
esse: si quippe Deus Adu de ligno uetito dicit in quacunque
medens ex ea morte moriens non quod eodem die mortuus sit
quod illa die necessitatem accepit aliquando moriendi et post
exempla subdit simili modo de immundo semine in iniquitatibus
peccatis concipi potest homo, intelligi non quod in semine sit
peccati, et peccatum siue iniquitas sed quia ab ipsa semine et
conceptione ex qua incipit homo esse accipit necessitatem ut cum
animam rationalem habeat peccati immunditiam et post pauca
igitur quomodo et in infantibus non statim ab ipsa conceptione
catum et nihilominus uera sint que de diuina scriptura
quippe non est in illis peccatum quia non habent uoluntatem
peccatum non inest et tamen dicitur inesse quoniam in semine
hant peccati cum homines iam fuerint necessitatem quam nos
debitum peccati. que uerba Anselmi adeo clara sunt atque adeo
ferte conuincunt quid per nomen conceptio quid item per peccatum
tur ut nulla alia explanatione alienaue ponderatione indigeant
Omitto quod sequenti cap. probat ex professo id quod in

17299
proponit scilicet in solo semine sumpto de Virgine ex quo Christus formatus
est neutro modo fuisse peccatum hoc est neque peccatum aetor existens neque
necessitatem aut debitum peccati

Solum restat probandum Beatum Patrem Bernardum in Epistola atque
adeo etiam in sermone de assumptione usurpasse peccatum in hoc sensu
sed praeterquam quod id in sequentibus sacris ostendemus nunc breuiter confirmo
simili argumento ei quod cap. precedenti conficiebam pro acceptione nominis
concepit quia Bernardus loquitur de peccato quod inest proli eo tempore
quo libido est in parentibus quomodo potuit deesse peccatum ubi libido non
desuit? at quandiu durat in parentibus proles tantum est capax debiti
ergo id tantum intelligit Bernardus nomine peccati non peccatum for-
maliter loquendo

Cap. 5^m

Verba Bernardi paraphrasticè explicantur

Ex his satis probabiliter colligitur mens uerborum Bernardi in eis locis quibus
immaculatam conceptionem manifestius uidetur impugnare in Epistola
enim ad Canonicos Lugdunenses solum reprehendit quod diem festum agant
in honorem Mariæ conceptionis hoc est susceptionis seminis Ioaachim in uulua
Annae que nullo modo sancta esse potuit antecedenter (inquit) sortita est
sanctitatem? sed ante conceptionem non fuit nec tamen potuit ante sancta
esse quam esse. An uero in ista conceptione et neque hoc admittit potius
excludit duplici ratione 1^a quia non potuit esse sancta ubi peccatum
hoc est debitum peccati fuit debitum autem peccati deesse non potuit ubi
libido non desuit. 2^a quia non fuit concepta uirtute spiritus sancti

sed opera uiri et foemina per quam contrahitur huiusmodi debitu-
rationem cap. 7° Latius perpendemus atque ex utraque manifesta-
rimus: Bernardi uerba non solum sensus istius esse capacia
posse in alium retorqueri: et tandem concludit: si ergo ante con-
ceptionem non potuit sanctificari quia non erat, sed neque in ipsa quidem
ne propter peccatum, hoc est debitum peccati quod inerat. Adhe-
rebat conceptum sicut in utero iam existens accepit animam sic enim
animas sanctificationem accepit credatur quod secluso peccato hoc
debito sanctam fecit natiuitatem consequentem non item antecedentem
ceptionem

Quod si in Epistola Bernardus nihil profert quod derogat
culatae Conceptioni multo minus in sermone 2° de assumptione
non absolute loquitur sed sub conditione quod si originalem a partu
maculam traxit quasi diceret si forte uera est ea sententia cui
ego prorsus non adhaereo, deinde quia esto sint absoluta quae
ab originali contagio sola gratia mundatam esse Mariam
tamen Bernardum nomine contagij, sicut maculae non peccati
in anima existens sed debitum peccati in semine cum sancto
imò cum uniuersa sacra scriptura intellexisse

Cap. 6^m

Ex solutione cuiusdam obiectionis mens Bernardi
manifestius declaratur

Contra istam expositionem potest obijci eam non satis uideri ad
Bernardi quae procul dubio non fuit rem per se notam et à nullo
dubitatum nobis tradere sed de tunc controversa iudicium fere
redarguere

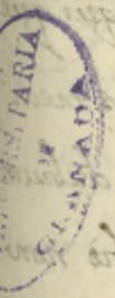
redarguere et damnare festum illud quod lugdunensis Ecclesia celebrabat cum ergo uix credibile sit quempiam sentine aut sentine potuisse Beatam Virginem sanctitatem accepisse antequam animam et multo minus Ecclesiam lugdunensem grauius et antiquissimam in Gallia maritalibus Joachim et Annae amplexibus fertilitatem solemnem instituisse consequenter ut uerba Bernardi probabiliter non possint ad hoc tantum improbandum retorqueri

Respondes in primis questionem hanc nempe an Beata Virgo sanctificata fuerit ante animationem tempore Bernardi fuisse controuersam imò centum aut plus post ipsum annis neque ullus scholasticorum est illius temporis qui non eam ex professo disputauerit sic Alensis a me supra relatus tribus continuis articulis de hac difficultate non unam tantum sed tres questiones mouet an fuerit sanctificata ante conceptionem hoc est in lumbis patrum ante copulam? an in conceptione hoc est in ipsa copula parentum? et an post conceptionem hoc est post copulam ante anima infusionem?

Sic Albertus magnus ex alma predicatorum familia egregius Doctor Angelici Doctoris magister in 3mo distinctio^{ne} 3^a art 4^a inquit an caro Beate Virginis sanctificata fuerit ante animationem? sed in art. 3° antea inquisierat an Beata Virgo sanctificata fuerit in utero? ante uterum? hoc est ut clare constat ex contextu an in parentibus ante primam conceptionem? s. an ipsa conceptione siue copula

Sic B. Bonaventura in 3mo item distinctio^{ne} 3^a art. 1^a q. 1^a questionem mouet sub eisdem terminis Alberti. Utum caro Virginis sanctificata fuerit ante animationem?

Sic Angelicus Doctor B. Thomas eodem loco Magistri sententiarum q. 1^a art. 2° questioncula 2^a inquit an Beata Virgo sanctificari potuerit ante

conceptionem uel in ipsa conceptione? nomine conceptionis maritalis
intelligens, ut uidimus, quæstioncula autem a^o ulterius inquirunt an
sanctificatiō p̄ouent ante animationem? neque alius titulus est quam
art a^o quest. 173 3^a part. in quo ex professo tractat de prima sancti-
ficatione Mariæ Virginis in opusculo autem a^o cap. 174 circa medium de
Beata Virgine in utero matris suæ sanctificatam statim tunc
in æque tunc temporis erat controversa notanter subiungit. nota-
talis sanctificatio p̄uenit infusionem animæ quod ex professo p̄-
sequentiū 7.

Quibus omnibus manifeste conuincitur temporibus Bernardi
uoribus non solum controversam fuisse quæstionem an Beata Virg-
habet sanctitatem quam animam uel an in p̄^o sui conceptione
fuerit sed etiam quod longe maius est an antea fuerit sancta quæ-
cepta cum nihil hominis de sanctificatione Virginis in ipsa
tanquam de re tunc minus controversa quamuis obiter sententiam
pronuntient uix tamen inuenire est eorum aliquem qui quæ-
proponat sub his terminis ut non immentò Bernardus credi
contra id tantum uoluisse disputare quod tunc temporis in dubium

His adde diem ipsam celebritatis qui procul dubio non a
Beatissima Virginis sed parentum eius copula Respondetur (celebrat
Virginis conceptio nouem mensibus ante animationem hoc est men-
his die octauo qui dies maritalis copula fuit et prima conceptio
tamen animatio in foeminis atque adeo et in Virgine iuxta
Philosophorum sententiam octoginta diebus post contigerit) cum
adulteret Bernardus et alias nouerit controversiam illius temporis

de sanctificatione anime eius sed seminis illud procul dubio impugnare tenebatur quod dies celebrari denotabat.

Denique indubitatum mihi est Bernardi tempore scribere nonnullos qui assererent uirginem ante sui animationem sanctificatam fuisse, et horum errorem fuisse damnatum ab Uniuersa schola Parisiensi nec contra alios egisse Bernardum in hac epistola quorum omnium fide dignum habemus testem Albertum magnum Bernardo fere coeuum aut paulo posteriorem qui articulo illo 4° distinctionis 3^e in 3° sententiarum cum quaerisset an caro Beata Virginis sanctificata fuerit ante animationem pro utraque parte proposita respondet. Dicimus quod Beata Virgo non fuit sanctificata ante animationem et qui dicunt oppositum est heresis damnata a Beato Bernardo in Epistola ad Lugdunenses, et a magistris omnibus Parisiensibus

Ex his constat uerba Bernardi non solum prudenter cordateque et conformiter ad ipsius mentem de prima Virginis conceptione posse intelligi sed de ea necessariò esse explicanda cum enim iuxta communem regulam Sanctorum Patrum ab scholasticis communiter receptam uerba eorundem siue etiam Concilionum in dogmatibus tradendis non aliunde melius ualeant explicari quam ex erroribus contra quos disputant. Si error contra quem disputauit Bernardus (teste Alberto magno) nihil tradebat de sanctificatione anime Virginis sed solum de sanctificatione carnis eius siue seminis ante animationem consequenter ut uerba Bernardi quantumuis ex se forent difficilia non tamen in alio sensu quam in isto et ut precise contra hunc errorem faciunt ueniunt explicanda.

Eadem mens Bernardi ex rationibus quibus est usus comp
 Probauimus hucusque mentem Bernardi ex ipso contra quem disput
 id ipsum nunc ex alio capite ostendamus nimirum ex duobus
 quibus utitur ad impugnandam sanitatem conceptionis de utraque
 manifeste inueniemus si Bernardus de secunda conceptione lo
 quitur esse nec dignam tanto Patre ac si de prima inuentum
 me confirmare ut inde etiam fiat manifestum ipsum de prima
 de secunda nec uerbum protulisse

1^a ratio Bernardi est, in conceptione Virginis fuit libido
 peccatum ergo non sanitas. Verba eius expressa sunt quomodo
 peccatum deesse ubi libido non deficit? nunquid potuit maritus
 oculis et amplexibus sanitas admisceri ut simul et concepta es
 coa? hec ratio si Bernardus de 2^a conceptione loquatur fuitis
 enim supra cap. 13° et 14° iam notauimus in animatione neque
 maritale sunt neque libido contingit enim inscio utroque
 Deo animam corpori infundente neque aliquid inconueniens
 bet quod octuaginta ante diebus libido preuenit ad hanc ho
 ma in sui infusione de potentia absoluta Dei que sola procedit
 (ad hoc respicitur) sanctificatur. quod Bernardus non potuit

2^a Ratio Beata Virgo non fuit concepta a spiritu
 sicut Christus sed ex naturali commixtione maris et foemina
 potuit sanctificari in conceptione sed neque hec ratio magis
 si uellet sanitatem excludere ab animatione que enim conue

est Beata Virgo concepta fuit opera viri octuaginta diebus ante anima-
 tionem ergo in ipsa infusione animæ non ualeat a Deo sanctificari? certe
 sicut precedens libido longo ante tempore transacta non ualet sanctita-
 tem animæ impedire sic nec precedens uiri et foemina coniunctio ualet
 utraque inducere debitum peccati in prole concepta, atque adeo efficiere
 ut illud contrahat nisi proueniat. Ceterum prouentionem gratia
 impeditio non ualet atque adeo neque sanctificationem a Deo in infu-
 sione animæ faciendam.

Constat igitur neutram ex his rationibus concludere si ad
 animationem Mariae referantur, at si de primo tantum conceptio-
 ne procedant utraque ratio omnino efficax est atque utraque con-
 uincit quod intendit. Prima quidem ex condecentia gratia, et sanctita-
 tis quia cum in conceptione hac interuenient libido atque mari-
 talia oscula, et amplexus non deicit ipsi sanctitatem, et gratiam ad-
 misceri immo potius debuit inesse semini peccatum, seu debitum pec-
 cati quod nulla alia uia quam naturali illa conceptione, et reuoluntaria
 uoluptuosa commixtione contrahitur.

Secunda ratio procedit a priori ex defectu subiecti ad
 defectum formæ, aut accidentis, inquit enim Beata Virgo non fuit
 concepta uirtute spiritus sancti sed opera uiri ergo corpus ipsius non
 fuit in ipsa hac prima conceptione organizatum, et dispositum ad
 animæ infusionem, patet consequentia quia sola Dei uirtus infi-
 nita potest hoc totum in instanti prestare ut prestare in xpo cam-
 camen uis naturalis expectet plures dies ad hanc organizationem.

perficiendam tunc ulterius Beata Virgo in p^o sui conceptione
it corpus perfecte organizatum ergo neque animatum at quanda
matum non fuit, non potuit habere sanctitatem aut gratiam cui
mediatum subiectum est anima, et non corpus, ergo eo ipso quod
concepta uirtute spiritus sancti non potuit sanctificari in concep
quat. diceret si in conceptione animam habuisset (habuisset aut
uirtute spiritus sancti euet concepta) in conceptione etiam san
euet, at quando in conceptione animata non est; restat ut post co
in uero iam existens sanctificationem simul cum anima accep
denda sit. Ne ergo dicamus Bernardum qui semper tam effu
in persuadendo inefficibus in aere immo disparatis fere uti
necessario faciendum nobis est ipsum de sola p^o conceptione eue

Cap. 10^m

Mentem Bernardi hoc eodem modo intellexisse fere omnes
scriptores illius aui

Sed neque potest exponere haec reijci tanquam noua aut singularis
enim scriptor aliquis est illius aui (etiam hi qui Virginem a
originali preservatam non agnoscunt) qui non hoc modo Bern
intellerent, in hac classe sunt Alexander Aleris, Albertus mag
D. Bonaventura et D. Thom. qui cum locis a me supra relat
quinent de tempore et occasione in qua Beata Virgo fuit sanct
ipsi quique omnes unanimiter faciunt neque sanctificatam
ante conceptionem, neque in conceptione neque post ipsam ante
ma infusionem sed neque etiam in ipsa animatione, nulli

est qui in prioribus duobus punctis negativam conclusionem quam statuit non probet auctoritate Bernardi in ea Epistola: aliqui etiam in conclusione negativa quas tertio quesito similiter respondent. At in 4.º puncto qui est de animatione nullus utitur Bernardi auctoritate sed simpliciter promunt suam sententiam asserentes contraxisse peccatum in anima Mariam non tamen id ex Bernardo comprobantes. Vides atque Albertus magnus in 3.ª distinctione 3.ª art. 3.º et 4.º D. Conceptionis art. i. quest. 1.ª et 2.ª Alexander Alensis 3.ª p. 1.ª q. 9.ª art. 1.º 2.º 3.º et 4.º ubi non solum Bernardum pro se afferunt in his que possunt iuxta hanc expositionem sed ne ullum quidem verbum dicunt sine ipso Bernardus illis integras implet paginas integras questiones et tamen ut dixi cum de animatione sermo est nullam aliam mentionem faciunt illius Epistolae quasi à Bernardo nunquam scripta fuisset

Sed quoniam D. Tho: specialiter obijcitur quasi ipse sensent Bernardum in ea Epistola scripsisse beatam Virginem contraxisse in anima peccatum specialiter de D. Thom: dico quum tam longè abfuisse ab hac sententia ut potius Bernardum in uero sensu clarissimè intellexerint atque retulerint ac neque in uero quod minus expressum est à Bernardo referre uoluerint. Cum enim in 3.ª distinctione 3.ª quest. i. art. i. duo inquirat de sanctificatione Mariæ Virginis alterum an contingerit ante conceptionem, uel in conceptione? alterum an post conceptionem ante animationem? et cum ad utrunque respondeat negative. 1.ª auctoritate Bernardi confirmavit qui negat celebrandum festum conceptionis, illius scilicet de qua Angelicus Doctor ibi inquit in 2.º de Bernardo nihil

locus ueritas uel in hoc pro se adducere Bernardum qui tamen
illa conceptione clare diuinit neque ad posteriores foetus sta-
tendit quam etiam reuerentiam Bernardo exhibuit Alexan-
der loco supra.

Scio post hos grauissimos auctores alios inferioris notae
qui re minus attente considerata Bernardum aliter cepere
sed eis statim resistit Henricus de Sasia iunior ordinis Cantuariensis
qui uixit circa annum Domini 1317 edito speciali libello con-
tra sancto Bernardo mendaciter impostam quasi ipse senserit
Virginem conceptam fuisse in peccato originali cuius auctoris et
meminit Antonius Possevinus in suo apparatu sacro hucera Phi-
liphi patet ad ea quae in contrarium sunt obiecta

Illud in calce huius tractatus adnotauerim quod vari-
us intelligitur eadem etiam intelligendos esse quoscunque
qui loquuntur contra puram conceptionem Mariae Virginis
Innocentius lib. 3.º de immaculata conceptione quest. 4.º art. 2.º
recenset quibus explicandis se imparem fateretur. 1.º est Erardus
rardus Episcopus et martyr in quodam sermone de Natiuitate
ubi ita habet. o felix puella quae concepta in peccato purificata
peccato et filium concepit sine peccato sed haec uerba facilia sunt
nullo negotio declarantur quae concepta in peccato id est in debito
purificata ab omni peccato et filium concepit sine peccato etiam in

Secundus est Innocentius 3.º sermone 2.º de assumptione ubi
Aena fuit sine culpa producta sed produxit in culpa Maria

117 104

in culpa producta sed sine culpa produxit tantum abest ut explicari ne-
queat eo modo quo Bernardus ut neque ualeat abster intelligi sicut
Eua non produxit in prima conceptione filium in culpa uel cum
culpa formali sed cum debito culpa sic Maria in debito culpa produ-
cta dicitur in eadem uide[m] 1^a conceptione

Tertius est Clemens 6^s in sermone quodam ad illa uerba, emittit
signa in sole uidetur michi (inquit) quod de conceptione Virginis non
debeat fieri festum. p^o auctoritate Bernardi 2° quia festi cele-
bratio non est nisi in aeuerentiam sanctitatis eius de quo celebratur
Conceptio autem Virginis non fuit sancta quia fuit in originali
peccato concepta dico enim hoc unum uerum esse et clarum quia
Beata Virgo contraxit in sua conceptione peccatum originale, sed
cum iste Pontifex floruit circa annum xpi 1390. quo tempore
p^{ra} opinio dudum iam inuasuerat in Ecclesia quis dicat ipsum tam
absolute aueruisse Verum et clarum esse Beatam Virginem con-
traxisse in anima peccatum! solum ergo docet conceptam fuisse in
debito peccati et sine sanctitate quia sine anima atque adeo illi pri-
ma conceptioni non deberi ab Ecclesia festum celebrari. quod uero postea
addit Beata Virgo sub peccato originali fuit per aliquam moram
et post fuit sanctificata intelligendum est de mora temporis quod
interuenit inter primam atque secundam conceptionem,

